

Välkommen till ett nytt nummer av kyrka-arbetslivs nyhetsbrev. Skriver detta i tider då Sverige står i en politisk kursändring, inte minst på arbetsmarknadens område, vilket välkomnas av en del och av andra inte så som det är i en demokrati. Det återstår att se hur stora förändringarna blir och om det också blir förbättringar. I detta nummer finns en rapport från konferensen om Double standards i Råda, Mölnlycke. Huvudtalaren, David Batstones bok finns också anmäld som en recension. På Svenska kyrkans hemsida fann jag Anders Wejryds predikan vid Riksdagens öppnande som till sitt innehåll berör kyrka-arbetsliv. Vidare finner ni en intervju med två kyrkoarbetare på arbetsplatsen Volvo, en som har varit med länge och en som är ny på tjänsten.

*Martin Lindblad
Svenska kyrkans
Arbetslivscentrum*

Aktuellt

”Värdet av ett arbete”

Höstmöte torsdag 9 november

Aros Congress Center i Västerås!

Arbete är, och har alltid varit, en viktig hörnsten både i samhällsutformning och i värderandet av en individ. Men vad menar vi i dagens samhälle med arbets-
tets mening och värde?

Bygger vi upp eller river vi ner? Har arbetet ett värde i sig, bortom löner och avtal? Nätverket Kyrka-Arbetsliv inbjuder till en konferensdag kring Värdet av ett arbete. En dag för samtal om hur vi tillsammans kan skapa både en bra arbetsmarknad och en sund syn på arbete. Konferensdagen har också ett ungdomsperspektiv. Står vi inför ett generationsskifte i synen på arbetets plats i livet?

Medverkande är; Göran Rosenberg författare, Lidija Kolouh ungdomsforskare, Claes-Bertil Ytterberg biskop, Åke Nordqvist arbetslivspastor, Sture Nordh TCO, Wanja Lundby-Wedin LO, Anna Ekström SACO, Jan-Eric Boström svenskt Näringsliv, Bo Bylund AMS och Karin Bergman IKEA.

Sista anmälningdag är 27 oktober och görs på www.svenskakyrkan.se/vasterasstift

På hemsidan www.kyrka-arbetsliv.org finner ni program och information.

Förmöte för kyrka-arbetslivspraktiker, präster, pastorer, diakoner, pedagoger: ONSDAG 8 NOVEMBER 2006, KYRKBACKSGÅRDEN, VÄSTERÅS

14.00 Välkomna - gemensamt fika

14.30 Erfarenhetsutbyte – rapporter från deltagarna och samtal i olika grupper (max 35 deltagare)

17.00 Paus (möjlighet till incheckning på hotell etc.)

18.30 MIDDAG tillsammans med representanter för NÄTVERKET KYRKA-ARBETSLIV I SAMVERKAN. Musikunderhållning! (max 75 deltagare) Anmälan: Senast 27 oktober till:

nils.berg@svenskakyrkan.se
Antalet deltagare är begränsat så det är först till kvarn som gäller

Kostnad: Självkostnadspris för middagen 100 kr betalas i samband med anmälan senast 27 oktober, på bankgiro konto 5490-2390 Västerås stift, märk talongen; **”Middag kyrka-arbetsliv 8 november 2006”**.

Info: Nils Åberg, stiftsadjunkt kyrka-arbetsliv i Västerås stift, e-post se ovan, tel: 0248 – 79 78 26 el 070-525 67 33

Stöd i livets alla lägen

Så är rubriken på artikeln i Volvo Torslandas senaste personaltidning om församlingspedagogerna Kerstin Ekdahl och Birgit Lennerås. De arbetar båda varsin halvtid på Volvo Cars Torslanda som är det officiella namnet på denna stora arbetsplats med många tusen anställda. Jag kommer till dem en torsdag i oktober och i receptionen vid port TK måste jag lämna ifrån mig min kamera. Därför inga bilder.

Kerstin har varit här sedan januari –98 och Birgit började i juni detta år. I detta sammanhang har de sin anställning i Björlanda församling som i sin tur får ett extra anslag från Göteborgs kyrkliga samfällighet för att kunna bedriva denna verksamhet. Båda har ytterligare varsin halvtid i mer traditionell församlingsverksamhet på Hisingen.

På Volvo finns de till för anställda inom både tillverkning och administration, både arbetare och tjänstemän. Birgit har som särskild uppgift att bygga upp ett arbete på reservdelslagret, Customers service. Att också Birgit nu finns på Volvo är ett resultat av en uttrycklig begäran från denna avdelning. Båda finns också till förfogande för andra delar av det Fordägda Volvo men arbetsrummet är på Torslandafabriken som också

forts. nästa sida

TÄNKVÄRT

”Glöm inte, innan det är för sent, att livets affärer inte handlar om affärer, utan om livet.”

BC Forbes

forts. föregående sida

bekostar lokalhyran, dator, telefon och annat administrativt.

När jag kommer förbereder Kerstin en minnesstund för en avliden anställd. Denna stund är tänkt för kollegor och består av musik, läsning, tal och ljusständning. Någon gång i månaden brukar man hålla dessa minnesstunder. Det kan vara allt ifrån en liten skara till 100-tals människor och man söker ett lämpligt rum för varje tillfälle.

Jag frågar vad arbetet består av i övrigt och får svaret att det handlar mycket om samtal. Efter alla år på platsen är Kerstin accepterad och etablerad och får många förfrågningar men menar att man ändå måste gå runt och visa sig för att påminna att man finns och är intresserad. Birgit är i skedet att, särskilt på lagret, bli introducerad och knyta kontakter med människor. De ser det som en klar fördel att nu vara två så att de kan täcka upp för varandra.

Deras samarbetspartners är folket på personalavdelningen men också kamratstödjarna, fackförbunden och företagshälsovården. Man ordnar utbildningar och håller i handledningsgrupper, arbetar förebyggande mot mobbning och kränkningar samt med debriefing och konflikthantering. Många vill ha stöd vid rehabiliteringsmöten där ens framtid kanske skall avgöras. Ofta slussar man människor vidare till för samlingar och andra organisationer som har möjlighet att följa

en människa längre. Kerstin har även medverkat som ledare för retreatar där man särskilt bjudit in folk från näringslivet.

Jag frågar om de är besvärade att komma från kyrkan med dess bekymmer kring arbetsmiljö och arbeta med dessa frågor i en annan organisation men får svaret att det snarast är en fördel att inte representera något perfekt. Kyrkan har, betonar de, ett stort förtroende hos människor. De tycker däremot inte att kyrkan tillräckligt utnyttjar de kunskaper man får genom arbetet på Volvo. Kyrkan skulle t ex vara mycket mer fokuserad på sina "kunder" än vad man är. Birgit konstaterar efter sina första månader att folk faktiskt söker samtal på ett sätt som hon tidigare inte har upplevt som församlingsanställd. Kerstin tycker att Jesus är en bra modell, folk kom till honom med sina vardagsbekymmer och han lyssnade. Man kan och skall vara tydlig med att man kommer från kyrkan men detta får inte uppfattas som att det är något finare utan mötas på samma nivå och det kräver framförallt personlig lämplighet.

I denna uppgift behöver man vara trygg i sig själv och trygg i sin tro för att inte bli ängslig när man inte gör något som är uttalat fromt. Kerstin tycker att hennes år på Volvo har stärkt hennes tro och är glad att nu kunna dela arbetet med Birgit. De tror båda på en strålande framtid för kyrka-arbetsliv på Volvo och hoppas på en ökande verksamhet.

Martin Lindblad

Predikan vid riksdagens öppnande den 3 oktober 2006

För livets skull. Det är väl därför ni ägnar er åt politik. Det är också därför många av oss ägnar oss åt religion. För livets skull. Inte bara mitt liv, inte bara våra liv, utan större.

Det skälet blir ibland fördunklat. För belöningens skull. För principens skull. För bekvämlighetens skull. Alla kommer de i vägen för: För livets skull, både för dem som ägnar sig åt politik och religion.

En god regel för många kyrkor är att religion ska göra människorna, och därigenom också samhället, mer sant mänskliga.

Om religionen gör oss mindre mänskliga har vi missförstått saken. Gud lät skapelsen bli till för livets skull och gav människan, med hennes oerhörda förmågor, ansvar. För livets skull. I bibeln finns många förbund mellan Gud och människor eller skapelsen. Ett av dem är berättelsen vi hörde om nyss. Noa-förbundet, bekräftat med regnbågen, ett förbund mellan Gud och hela skapelsen. Inte bara mellan Gud och ett visst folk, eller med vissa människor, utan med alla. Vår tro är att alla människor och hela skapelsen bärs av Gud, och att vår uppgift är att leva så, att hela den skapelsen vårdas. Inte bara den del som rör troende människor eller ens bara människor. Gud sluter förbund med "alla levande varelser ni har med er, för alla kommande släktled".

Tänker man så, lever reli-

gion och politik inte oberoende av varandra. I båda fallen handlar det om: För livets skull. Religion och politik går i varandra men religion och partipolitik är olika saker. Kristna traditioner hamnar ibland till vänster om vänstern och höger om högern, eftersom bibels berättelser både har en extrem betoning av delande och av individuellt ansvar, av öppenhet för omorientering och av respekt för de gamla berättelserna och erfarenheterna. Men gemensamt är: För livets skull, och det har också, med tiden, gett kyrkorna hos oss ett gediget engagemang för demokratin och demokratins utveckling.

För både religionen och politiken gäller att vi hamnar i dilemman där ingen enkel rätt lösning finns. Det blir fråga om vad som är minst dåligt och om vilka, svagare eller starkare, som drabbas. Vi får resonera: För livets skull.

Alla är beroende av andras arbete och gåvor. Guds och människors. Därför är det en mänsklig plikt att söka leva sig in i andras situation - palestiniernas, israelens, den asylsökande, den glömda afrikanens eller vem det är - och försöka handla utifrån det.

För livets skull. Inte bara mitt, inte bara vårt. Inte för traditionens skull, bekvämlighetens eller belöningens skull. För livets skull.

Lerkäret var bräckligt "för att den väldiga kraften skall vara Guds och inte

forts. sista sidan

Double standards in business and ethics!

Så var rubriken på en ambitiöst upplagd dag i Råda församlingshem, i Mölnlycke strax utanför Göteborg.

Kyrkoherde Lars T Gåberg hälsade välkommen på engelska som också var arbetspråket hela dagen. Inledande talare var biskop Ephraim Fajutagana från den Oberoende kyrkan på Filippinerna. Bland det biskopen sa fanns följande utsagor:

- Människor är mer än råmaterial och föremål för marknadsföring.

- The world is enough for peoples need but not for their greed. (Världen är tillräcklig för världens behov men inte för människans girighet.)

Biskopen beskrev arbets-situationen för folket i Filippinerna. Det råder för det första en stor arbetslöshet vilket tvingar arbetskraften att vara flexibel och acceptera låga löner, ackordslöner och säsongsarbete. Situationen är spänd med mycket rädsla bland annat på grund av dödshot. Landet har bra lagar men det är en dålig tillämpning av lagarna. Biskopen var kritisk mot globaliseringen – det är ”den breda vägen” som då underförstått leder till fördärvet. Kyrkans uppgift är att presentera alternativ till världens förhållanden.

Biskop Fajutagana fick frågan vad han skulle säga till en ledare för ett multinationellt företag om han hade två minuter på sig och svaret var: I should pray – jag skulle be!

Huvudtalaren David Batstone anknöt till bilden av den breda respektive smala vägen men hans

fråga blev hur vi kan göra det möjligt för alla att få plats på den smala vägen.

Batstone är inte negativ till globalisering och marknads-ekonomi eftersom företagen är i händerna på konsumenterna. Den stora frågan är om företagens ambition är att skapa eller utvinna och han gav exempel på företagande som handlar om att skapa goda livsvillkor istället för att suga så mycket som möjligt ur människor. Han ställde frågan vad som kan

Greger Hatt och David Batstone

vara en motvikt till globaliseringens krafter och pekade på nödvändigheten av goda krafter i de lokala sammanhangen. Batstone pekade också på andra motkrafter såsom rättvisa och en fungerande rättsstat som kompletteras av tillitsfulla relationer. Han pläderar alltså för en stark stat som skyddar och främjar befolkningen. Att nå rättvisa är en lång process – a long arch to justice – och det är okej att snubbla så länge man kommer framåt.

Batstone talade med stor inlevelse och med många exempel och hans ärende är i mångt och mycket att försvara människovärdet vilket bland annat uttrycktes med orden att ingen är till salu. (Se vidare om Batstone på recensionsidan.)

Elenore Kanter från utrikesdepartementet skulle

Biskop Ephraim Fajutagana

ha varit näste talare men hade fått förhinder och ersattes därför om en föredragning om en världsomfattande certifiering kring socialt ansvarstagande som bland annat handlar om hur företag agerar i de lokala sammanhang man finns i. Eva Stål från IKEA talade om företagets program kring social- och miljömässigt ansvarstagande, om hur man kan bedriva ”good business”. Man vill leva efter devisen: ”Låga priser men inte till vilket pris som helst”, det finns alltså en gräns för prispressandet.

Anders Källström, vd för västsvenska industri- och handelskammaren föreläste kring begreppet ”kundupplevd godhet”. Det räcker inte med att en vara fungerar, har god design och kan få bra service – ytterligare en dimension måste till och det är där godheten kommer in, att man också köper ett värde som man tycker tillför en dimension till livet. Direktör Källström talade om företagande i nästan religiösa termer när han konstaterar att man måste ha en mission och knyta tro-

ende anhängare till sin organisation och sitt varumärke.

Till sist berättade Ulf Sandberg från företaget Krusell om hur man arbetar lokalt i Thailand för att skapa bra arbetsförhållanden för dem som finns i produktionen. På frågan om var man kan finna etiska riktlinjer för företagande så hänvisade han till gyllene regeln.

Den avslutande paneldebatten handlade om etiska dilemman, att problemet ofta är att man har att välja mellan två dåliga alternativ och inte ett bra och ett dåligt. Och man tog upp frågan om det vore bra med bindande regler från FN kring hur företag skall agera.

Om man kom till dagen i Råda med bilden av företagaren som en mänsklig variant av Krösus Sork så fanns det många anledningar till en justering av den fördomen. Man kan konstatera att det görs ett stort arbete på många nivåer för att få etiskt konsistenta företag och organisationer men det är en lång väg dit – a long arch to justice!

Ett tack till Råda för initiativet till denna högkvalitativa och givande dag!

Aktuell litteratur

forts. från sidan två

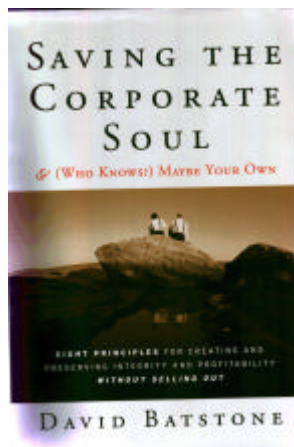
komma från mig". Fullkomligheten fungerar inte för oss, heller inte för stater. De som tror sig vara fullkomliga blir de värsta.

Vi religionsföreträdare och politiker behöver påminnas om att vårt ärende får vara större än vi. Vi kan inte nå upp till vårt budskap. Ändå kan vi användas för det. Vi ska inte göra budskapet mindre för att själva hålla oss stora.

Stater kan inte byggas på något annat hållbart än på rätt, rättvisa och ansvar. Men ingen rättsstat fungerar utan människor som erkänner sin ofullkomlighet - och ändå inte ger upp - och som anar vad nåd är. Någon ger, som inte är tvungen att ge. Det draget kan ingen, som verkligen fördjupar sig i de abrahamitiska religionerna, judendom, kristen och islam, missa hos Gud. I den kristna traditionen ser jag det mycket tydligt. "Alltid bär jag med mig i min kropp den död som Jesus fick lida, för att också Jesu liv skall bli synligt i min kropp." Död och uppståndelse. Och för oss: Misslyckande och återupprättande, ofullkomlighet men ändå användbarhet, inte alltid duglig, men ändå bärare av de högsta värden.

Glöm inte hur stort ert uppdrag är. Glöm inte att ni får kraft. Det hjälper oss att se bortom de kortsiktiga, egna intressena, kanske till och med bortom det upplysta egenintresset. För nådens skull. För livets skull.

Anders Wejryd

David Batstone
Saving the Corporate Soul
Jossey Bass, San Francisco, 2003

Bakgrunden till Batstones bok är de företagsskandaler som seglade upp i USA runt millenieskiftet och skakade det Amerikanska samhället och kanske också dess självkänsla. Företagsledare gav girigheten ett ansikte och vi känner alla till exemplen på vår hemmaplan.

I bokens inledning talar författaren om hur viktigt det är att ett företag har en god värdegrund för sin verksamhet, att den anställda kan känna sig stolt över sin organisation. Han ställer frågan i anslutning till vinstkrav och framgång; Hur mycket är tillräckligt? Det företag som alltid sätter profiten främst riskerar att gå under eftersom kunderna förväntar sig något annat. Ett framgångsrikt företag måste också tänka på vad som är gott i etisk bemärkelse. Om man inte gör det riskerar man att få dåligt rykte, att hamna i domstol och att undergräva sitt nätverk. Resten av boken ägnar Batstone åt åtta principer, eller budord, som förtjänar att återges: (Ni får dem på engelska eftersom det

var alltför krångligt att översätta dem till vettig svenska. Vissa ord är översatta för er bekvämlighets skull.)

1. The directors and executives of a company will align their personal interests with the fate of stakeholders (intressenter) and act in a responsible way to ensure the viability (uthållighet) of the enterprise.
2. A company's business operations will be transparent to shareholders, employees, and the public, and its executives will stand by the integrity of their decisions.
3. A company will think of itself as part of a community as well as a market.
4. A company will represent its products honestly to customers and honour their dignity up to and beyond a transaction.
5. The worker will be treated as a valuable team member, not just a hired hand.
6. The environment will be treated as a silent stakeholder, a party to which the company is wholly accountable (ansvarig).

7. A company will strive for balance, diversity, and equality in its relationships with workers, customers and suppliers.

8. A company will pursue (sträva efter) international trade and production based on respect for the rights of workers and citizens of trade partner nations.

Som ni ser är det principer som innefattar både anställda, kunder, miljön och det omgivande sociala sammanhanget. De flesta skulle nog ganska enkelt kunna skriva under på detta men den stora utmaningen på etikens område är inte att formulera goda principer utan att leva i enlighet med dem. Det Batstone skriver går också att applicera på svenska förhållanden eftersom företagsvärlden är gränsöverskridande till sin natur. Det är inte svårt att rekommendera boken för läsning, alldeles särskilt till er som har makt och inflytande över de etiska vägvalen i företag och andra organisationer.

Martin Lindblad

Nytt från kyrka arbetsliv ges ut av arbetsgruppen för kyrka arbetsliv bestående av representanter från LO, TCO, SACO, Arbetsgivaralliansen, Sveriges Kommuner och Landsting, Svenskt Näringsliv och SKR (Sveriges Kristna Råd).

I ledningsgruppen sitter:

Ulf Andreasson ulf.andreasson@tco.se
Lars Henningson, Arbetsgivaralliansen
lars.henningson@arbetsgivaralliansen.se
Åke Nordqvist, SKR ake.nordqvist@missionskyrkan.se
Martin Lindblad, SKR martin.lindblad@brackediakoni.se
Beställning och material skickas till redaktören Martin Lindblad, Svenska Kyrkans Arbetslivscentrum
Bräcke Diakoni Utbildning & Utveckling

Box 21062

SE-418 04 Göteborg

Telefon 031-50 26 60

Fax 031-50 27 05

E-post martin.lindblad@brackediakoni.se

Hemsida www.kyrka-arbetsliv.org